

MAGAZYN

WETERYNARYJNY

PISMO LEKARZY WETERYNARII

05'2005

maj Vol.14 nr 101

ISSN 1230-4425
INDEKS 341002

cena 17,50 zł

Fenomen Raynauda

OKULISTYKA

**Objawy neurologiczne
w zaburzeniach metabolicznych**

STOMATOLOGIA

DODATEK ON-LINE – WWW.MAGWET.PL

Choroby uzębienia i ich chirurgiczne leczenie u domowych gryzoni. Cz. I

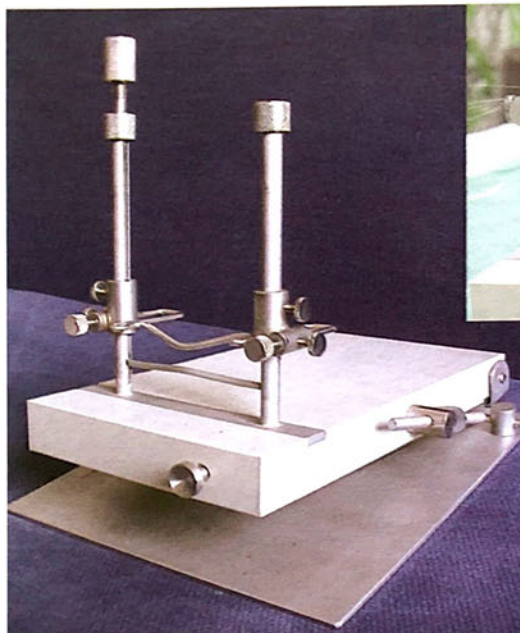
Vittorio Capello, DVM
Klinika Weterynaryjna, Milano, Włochy

Spis narzędzi przydatnych w leczeniu chorób uzębienia u domowych gryzoni:

- Stołowy rozwieracz szczęk
- Ręczny rozwieracz szczęk (i inne narzędzia stomatologiczne)
- Rozszerzacz policzkowy dla królików (normalny i przedłużony)
- Rozszerzacz policzkowy dla gryzoni
- Szpatułka do odchyłania języka
- Podważka do siekaczy Crossley'a
- Podważka do zębów trzonowych Crossley'a
- Skrobak diamentowy
- Obrotowe narzędzie firmy Dremel
- Różne rodzaje wiertel
- Krążek ścierny pokryty pyłem diamentowym
- Igły o średnicy od 0,7 mm do 1,2 mm

Ryc. 2. Poza królikami ręczny rozwieracz szczęk można stosować u świnek morskich, szynszyli, koszatniczek oraz piesków preriowych. Umożliwia on dokładniejsze i bardziej precyzyjne rozwieranie szczęk niż przy zastosowaniu rozwieracza stołowego i może być stosowany u pacjentów znajdujących się w pozycji leżącej na grzbiecie. Jego stosowanie wymaga jednak obecności asystenta, który będzie go utrzymywał w odpowiednim położeniu.

Ryc. 1. Stołowy zestaw do obezwładniania gryzoni (rozwieracz stołowy dla gryzoni) ma postać specjalnej platformy, na której można ułożyć znieczulone króliki i gryzonię z otwartą jamą ustną i odsłoniętymi zębami policzkowymi. Przy użyciu tego zestawu osoba asystująca nie musi stale trzymać narzędzi przeznaczonych do rozwierania szczęk. Na zdjęciu widoczna jest szynszyla ułożona na zestawie stołowym z założonym rozszerzaczem policzkowym dla gryzoni.

Ryc. 3. Rozszerzacz policzkowy dla gryzoni (po prawej) w porównaniu z rozszerzaczem policzkowym dla królików (po lewej).

Ryc. 4. U tej świnki morskiej po znieczuleniu ogólnym założono ręczny rozwieracz szczęk oraz rozszerzacz policzkowy dla gryzoni.

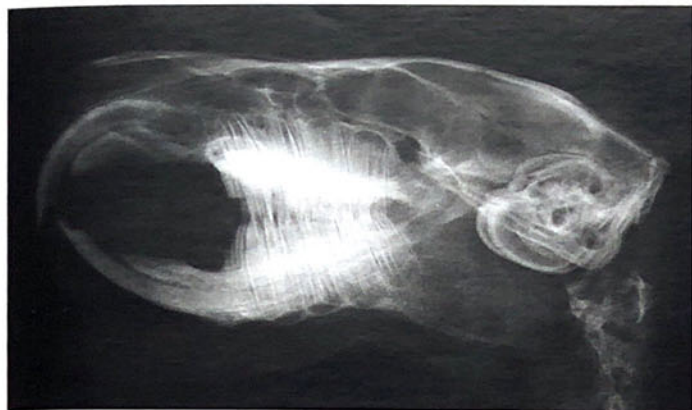

Ryc. 5. Wysokoobrotowe narzędzie firmy Dremel z giętym przewodem, końcówką o długości 12,7 mm oraz pedałem nożnym do regulacji szybkości obrotów.

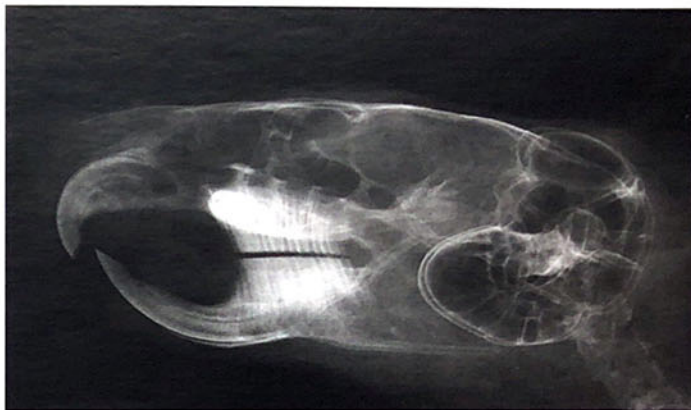
PRAWIDŁOWY OBRAZ RENTGENOWSKI GRYZONI

W rentgenowskim badaniu stomatologicznym u gryzoni wykorzystuje się pięć standardowych projekcji: boczną, prawą i lewą skośną, brzuszno-grzbietową oraz przednio-tylną. Gryzonie domowe mają niewielkie rozmiary, mniejsze niż domowe króliki, dlatego dokładna ocena stanu ich uzębienia możliwa jest tylko na dobrej jakości zdjęciach rentgenowskich, wykonanych we właściwej projekcji. Do wykonania zdjęcia konieczne jest znieczulenie pacjenta, wskazane jest użycie błony o wysokiej rozdzielczości (np. błony do mammografii).

Ryc. 6. Świnka morska

U świnek morskich płaszczyzna zgryzu zębów policzkowych jest ułożona pod pewnym kątem, dlatego niemożliwa jest ocena jej stanu na zdjęciach wykonywanych w projekcji bocznej. Zdjęcia rtg zębów mających otwarte kanały są bardzo podobne do zdjęć wykonywanych u królików.

Ryc. 7. Szynszyla

Na zdjęciu rtg czaszki szynszyli widoczne są typowe duże puszkowe. Wyraźna jest płaszczyzna zgryzu zębów policzkowych, a górne siekacze są krótsze i bardziej zakrzywione niż u świnek morskich.

Ryc. 8. Piesek preriowy

Podobnie jak u innych gatunków wiewiórkowatych, siekacze piesków preriowych są dobrze rozwinięte i mają znacznie dłuższe korzenie (wierzchołki) niż u innych gryzoni. Proszę zwrócić uwagę na wielkość, kształt i długość dolnych siekaczy. Widoczne są także mające podwójne korzenie brachyodontyczne zęby policzkowe.

Ryc. 9. Chomik

Chomiki, podobnie jak niektóre inne gatunki gryzoni (np. myszy, szczury i gerbille), mają dobrze rozwinięte siekacze z otwartymi korzeniami oraz zęby trzonowe, które nie rosną przez całe życie.

Tabela I. Wzory zębowe królików i gryzoni

Królik	2I	0C	3P	3M
	1I	0C	2P	3M
Świnka morska, szynszyla, koszatniczka	1I	0C	1P	3M
	1I	0C	1P	3M
Chomik, gerbil, szczur, mysz	1I	0C	0P	3M
	1I	0C	0P	3M
Piesek preriowy	1I	0C	2P	3M
	1I	0C	1P	3M

Ryc. 10. Zęby policzkowe u świnki morskiej są zazwyczaj zakrzywione, a płaszczyzna zgryzu ułożona jest pod pewnym kątem. Należy o tym pamiętać przy wykonywaniu badania rentgenowskiego i endoskopowego. U tej świnki morskiej widoczne są wczesne oznaki wady zgryzu górnego lewego zęba przedtrzonowego (strzałka).

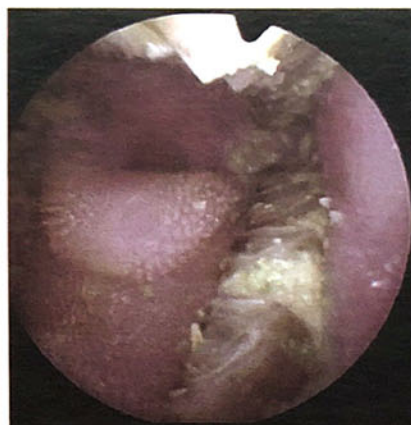
Ryc. 11. U świnki morskiej ze względu na ułożenie płaszczyzny zgryzu zębów policzkowych pod pewnym kątem jedynie zdjęcie rtg w pozycji przednio-tylnej pozwala na zobrazowanie powierzchni trących tych zębów. Skośna linia o zmniejszonym wysyceniu cienia pomiędzy górnymi i dolnymi zębami policzkowymi widoczna na tym zdjęciu to normalna płaszczyzna zgryzu. Widoczne są także zakrzywione wierzchołki zębów dolnych.

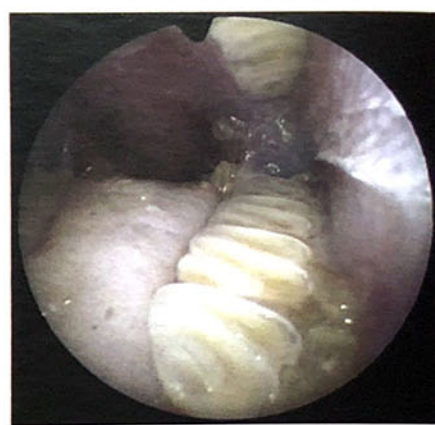
Ryc. 12. Płaszczyzna zgryzu zębów policzkowych jest u szynszyla ułożona pod mniejszym kątem niż u świnek morskich. U tego gatunku do oceny powierzchni trących zębów policzkowych wykorzystywać można zdjęcia rtg w projekcjach przednio-tylnej i bocznej. Projekcja przednio-tylna jest także przydatna do wykrywania typowych deformacji wierzchołków zębów w przypadkach wad zgryzu.

PRAWIDŁOWY OBRAZ ENDOSKOPOWY

Podobnie jak u królików, endoskopia jest użytecznym narzędziem diagnostycznym, stosowanym do oceny jamy ustnej u domowych gryzoni. Poniżej opisano prawidłowy obraz endoskopowy zębów policzkowych u czterech gatunków gryzoni.

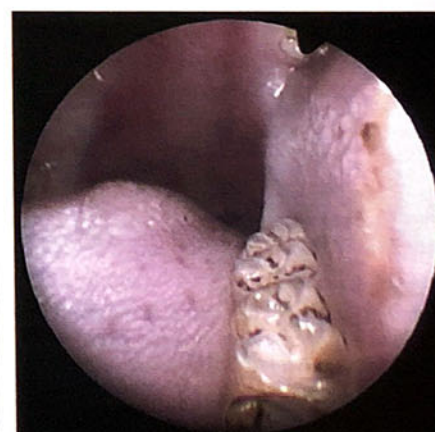
Ryc. 13. Świnka morska
Podczas badania powierzchnię zębów zazwyczaj pokrywa pokarm, chyba że zwierzę nie ma zupełnie apetytu. Przed badaniem jamy ustnej zęby należy wyczyścić bawełnianymi gazikami. Wyraźnie widoczne jest ułożenie płaszczyzny zgryzu zębów przedtrzonowych i trzonowych pod pewnym kątem; powierzchnia zębów policzkowych jest regularna.

Ryc. 14. Szynszyla
Badanie jamy ustnej u szynszyla jest łatwiejsze niż u świnek morskich ze względu na względnie mniejszy kąt ułożenia płaszczyzny zgryzu zębów przedtrzonowych i trzonowych. Dolny ząb przedtrzonowy ma trójkątny kształt. Podobnie jak u królików i innych roślinożernych gatunków gryzoni, powierzchnia zębów policzkowych jest płaska, ale wystarczająco szorstka do właściwego rozcierania warzyw i innych rodzajów pożywienia.

Ryc. 15. Piesek preriowy
Piesek preriowy jest roślinożernym gatunkiem gryzoni, ale ma brachyodontyczne zęby trzonowe, które są bardziej podobne do zębów trzonowych naczelnych. Na zębach tych nie rozwijają się ostrogi, ale warto sprawdzić, czy nie występują nadżerki i złamania.

Ryc. 16. Chomik
Chomiki syryjskie (widoczny na tym zdjęciu) i dzungarskie, podobnie jak myszy, szczury i gerbille, mają zęby trzonowe, które nie rosną przez całe życie. Zwierzęta te mają skłonność do nadmiernego spożywania pokarmu oraz złamań i nadżerek zębów. Ze względu na trudności w wykrywaniu wczesnych objawów klinicznych chorób uzębienia wskazane jest regularne profilaktyczne badanie jamy ustnej.

Piśmiennictwo dostępne w redakcji.

Tłumaczenie: dr n. wet. Michał Jank

Artykuł opublikowany dzięki uprzejmości redakcji Exotic DVM, vol. 5.3, str. 21